

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. An si possibilis intellectus determinatus non nisi ad unum
cognoscendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

Philosophus, licet visio non egrediatur ab illo, nisi quā sensitivus, est. Quamvis verò nulla potentia constituat se in actu primo, ad primam sui operationem, per operationem ejusdem rationis, quia ante primam operationem daretur prior, nempe per quam se poneret in actu primo; potest tamen se ponere in actu primo, ad primam operationem, sed per operationem diversā rationis. Sic v. gr. ad primam volitionem, non potest se in actu primo ponere homo, per antecedentem volitionem, potest tamen se ponere in actu primo per antecedentem intellectiōnem: ita & intellectu ponit se in actu primo ad intelligendum per suam operationem, quā non est quidem intellectio, est tamen requisitum ad intellectiōnem, hoc est species impressa.

DIFFICULTAS I.

An sit possibilis intellectus materialis? et an omnis substantia spiritualis sit intellectiva?

PRior pars tituli hunc sensum habet: An possit dari potentia materialis, distincta specie, à presentibus potentiis, quæ attingat res spirituales? De hac quæstione ago in prima parte, querendo an oculus corporeus possit elevari ad videndum DEUM? Secunda etiam pars tituli discutitur in materia de Angelis, ubi inquitur: An ex esse illorum spirituali, recte inferatur intellectivitas, illuc remitto legentem, sed pono titulum, methodi nonnisi causa.

DIFFICULTAS II.

An sit possibilis intellectus determinatus nonnisi ad unum cognoscendum?

Affirmat Arriaga & Oviedo. Negat Recentior Suarez.

ASSERO I. Non posse dari ullam implicantiā, quæ probet impossibilitatem intellectus, ita determinati. Desumo aliquas ex Recentiori Suarez.

PRIMA IMPLICANTIA est. Quia objectum intellectus est verum, omne autem ens est verum, Ergo omne Ens contineri debet intra objectum cujuscunque intellectus.

RESPONDETUR. Negando Majorem hoc sensu, quod cujuscunque intellectus, quodcunque verum sit objectum, licet presentis intellectus objectum sit verum. Et si ex conditione supernaturalitatis objecti sit, ut ad verum supernaturale, quā tale, non se extendat intellectus naturalis; cur etiam ex conditione talis intellectus, & conditione talis objecti, non determinabitur ad non noscenda aliqua.

SECUNDA IMPLICANTIA. Non magis distat omne Ens ab intellectu possibili, quā di-

stat Deus ab intellectu humano, qui defacto datur, sed Deus continetur intra objectum intellectus humani, qui defacto datur. Ergo & omne Ens, continebitur intra objectum cujuscunque intellectus possibilis.

RESPONDETUR. Quod non ex distantia & perfectione Entium, orietur, ne ad illa noscenda extendat se intellectus ille, sed ex conditione eaque naturalis, secundum quam determinatur, ad hæc Entia cognoscenda, quam conditionem Entis non posse dari, non probatur. Sic v. gr. quod oculus non possit percipere sonum, non oritur hoc ex distantia perfectionis, quam habeat sonus præ lucido colorato, sed ex naturali conditione oculi, ad hoc determinati.

TERTIA IMPLICANTIA est. Nullum est lucidum & nullum coloratum quod non sit intra objectum potentie visivæ, Ergo & omne verum erit intra objectum cujuscunque intellectus possibilis.

RESPONDETUR. Incertum esse, quod aliquod lucidum, & aliquod coloratum, non possit esse tale, quod excedat aliquam particularem visivam: & sicut clarus intuitus solis, non excedit oculos aquilæ, excedit oculos vespertilionis; sic aliquam potentiam visivam, aliqua ratio colorati excedere poterit. Nec apparet implicantiā, cur implicet oculus, qui nonnisi album videat.

QUARTA IMPLICANTIA est: quam solvit Arriaga. Quia si concedatur intellectus determinatus ad unum tantum cognoscendum, nulla esset ratio, propter quam dicamus, nostrum intellectum, qui defacto datur, non esse determinatum ad certa aliqua cognoscenda, & tamen hujus deberet dari aliqua ratio.

RESPONDETUR Cum Arriaga. Vel nosti per experientiam, aut per rationem, quod intellectus noster, sit capax cognoscendi quæcunque Entia, vel non nosti? Si non nosti, Ergo neque nosti, non posse dari intellectum determinatum ad certa tantum cognoscenda. Si autem nosti: Scis cur Intellectus noster, nō sit determinatus? Implicantiā autem aliunde non habes, cur Intellectus, determinatus tantum ad aliqua noscenda, dari non possit. Addit, cum videamus rationes communissimas, nostrum intellectum cognoscere, quibus communiores possibiles non sunt: cum item videamus, quod cognoscant spiritualia & corporea, bene inferimus, non esse determinatum ad certa tantum cognoscenda.

INSTABIS. Non possumus scire, quod non detur aliquod objectum, quod Intellectus noster percipere non possit. Quia de illo, quod esset extra objectum Intellectus, nulla potest esse notitia. Hinc nec nos dicere possemus, an illud cognoscere possimus, vel non? Illustrat hoc Oviedo. Fingamus per impossibile casum, quod extra objectum cognitionis Petri sint Angeli, tunc Petrus non posset dicere, Angelus est
† (O) extra

extra objectum mei intellectus. Ergo etiam forte dari poterit aliquod Ens, de quo homo dicere non possit: hoc Ens, est extra objectum cognitionis meae, licet defacto esset extra objectum cognitionis.

RESPONDETUR. Negando quod praesens intellectus, non possit scire, quod non detur aliquod objectum, quod intellectus noster percipere non possit. Nam illud quod esset extra objectum cognitionis, vel foret Ens, vel non Ens: Si non Ens, adhuc sub ratione non Entis poterit ab Intellectu nostro concipi, qui concipit rationes communes non Entis. Sierit Ens: Ergo adhuc sub ratione Entis concipi poterit. Quia rationem communem Entis concipit Intellectus. Et hoc demonstrat, nostrum intellectum, secundum rationes communes, sub quibus quidquid possibile est, necessario includitur, quodcumque Ens vel non Ens, concipere posse. Hinc si per impossibile, nullo modo Angelus esset intra objectum intellectus nostri, deberet non concipi ab Intellectu etiam ratio communis Entis. Sed si de rationibus particularibus res sit, illas defacto nescimus, scire tamen possumus: & ipsae veritates supernaturales sunt tales, quas nescimus naturaliter, tamen scire possumus elevati. Omnia enim haec, continentur, sub ratione communis Entis.

ASSERO II. *Nullum esse fundamentum positivum possibilitatis talis intellectus, qui sit essentialiter determinatus ad unum non nisi cognoscendum.* Probatio asserti, stat solutione rationum in oppositum.

I. RATIO est Arriaga. Non quolibet potentia materialis, potest cognoscere omnia objecta Materialia ut patet in sensibus. Ergo non quolibet potentia Spiritualis potest cognoscere omnia objecta spiritualia.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia experientia probat hanc determinationem, pro consequentia autem, non est haec experientia, nec positivum fundamentum. Deinde sicut ab impossibilitate unius, non tenet consequentia ad impossibilitatem aliis, nisi detur commune aliquid fundamentum, ita nec tenebit, a possibilitate unius, ad possibilitatem aliis, nisi ponatur commune utrique principium, quod hic non ponitur.

II. RATIO ejusdem est. Datur res spiritualis cognoscitiva omnium, qualis est Deus, & ponamus etiam nostrum Intellectum. Datur etiam res spiritualis objecti non cognoscitiva, qualis est v. g. character, cur etiam dari non poterit Ens medium, quod scilicet aliqua cognoscere possit, aliqua non possit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non esse secundum intentum. Quia haec quaeritur aliquod fundamentum positivum, Ly autem cur dari non poterit, est fundamentum negativum.

Quod attinet ad fundamentum Negativum. Illud est & pro parte affirmantium, & pro parte negantium.

Dices enim non implicat contradictionem Intellectus, non nisi ad certa objecta cognoscenda determinatus. Respondet alter, quod implicet; & dicit; quod ille intellectus & esset essentialiter determinatus ad certa non nisi noscenda, ut supponitur, & non esset essentialiter determinatus; quia non implicat, ut id, quod certum aliquid cognoscit intellectualiter, cognoscat & alia: & non implicat, ut sit necessaria connexio cum quocunque cognoscibili, si ponatur in aliquo vel unius Entis cognoscitivitas. Redibis ad tuum argumentum. Quia non implicat ut cognoscitivitas unius Entis, non sit connexa essentialiter, cum cognoscitivitate aliorum Entium. Respondet retorsio. Quia debita illi Enti cognoscitivitas, & non diceret connexionem, cum cognoscitivitate aliorum Entium, & diceret. Non diceret ut supponis, diceret autem, quia non implicat contradictionem ille nexus, En fundamentum negativum utrique parti feruens. Quod si dicas eo modo retorquendi, non relinqui locum argumento huic negativo, non implicat contradictionem, ad hoc dici potest, relinqui quidem, sed ejus libertatem restringi, praecipue in impugnando communes sententias, & reducendo ab eis, sine urgenti necessitate.

DIFFICULTAS III.

An omne Intellectivum sit volitivum?

DICENDUM est. *Non dari ullum positivum fundamentum, asserendi*, quod ratio intellectivi, necessario involvat, rationem volitivi. Procedit conclusio non de istis, quibus identificatur ratio intellectivi & volitivi, sed procedit, casu, quo haec potentiae essent distinctae, aut rigorosiùs loquendo, de Natura possibili, identificante sibi, non nisi vim intelligendi. Probatio Conclusionis stat solutione argumentorum.

Punctum Difficultatis 1.

Examinantur implicantiae.

PRIMA IMPLICANTIA est. Quae utitur Amicus tom. 1. disp. 24. S. 1. Implicat Ens non inclinare ad bonum sibi conveniens, Ergo implicabit & Intellectum sine volitivo. Nam voluntate inclinatur Ens intellectivum, ad bonum apprehensum sibi conveniens. Antecedens ipsum